

Nr 3.

Av herr **Åkerström m. fl.**, *angående utredning av frågan om avgiftsfri anstaltsvård för lungtuberkulösa.*

Frågan om kostnadsfri vård å statsunderstödda anstalter för lungtuberkulos har, såvitt vi känna till, icke varit föremål för någon annan utredning än den som verkstälts av styrelsen för Svenska nationalföreningen mot tuberkulos.

Nämnda utredning framhåller inledningsvis att »lungtuberkulosen skiljer sig från vissa andra ur invaliditetssynpunkt kvantitativt sett jämförliga sjukdomar — framför allt kräfta, ålderssjukdomar i hjärta och kärlsystem samt reumatiska ledsjukdomar — därigenom, att den i ett ganska stort antal fall är smittförande under långa perioder, i vissa fall under hela sjukdomsförloppet. Det har ock erinrats om att den s. k. kirurgiska tuberkulosen praktiskt taget icke är smittförande ens i sådana skeden, då tuberkelbacillhaltigt sekret avsöndras från öppetstående sår och fistelgångar. Helt annorlunda förhåller det sig med den smittförande lungsoten. Här spridas tuberkelbacillerna framförallt genom hoststötar (droppsmitta). Det säger sig självt, att stora krav på hygien måste uppställas för att i sådana fall hindra sjukdomens spridning. Denna lungtuberkulosens egenskap gör den i väsentliga avseenden likställd med de s. k. epidemiska sjukdomarna, en uppfattning till vilken allt flera anslutit sig under senare år.»

I sitt den 16 juni 1937 avgivna förslag till tuberkuloslag påpekar medicinalstyrelsen vissa fakta som ge stöd åt samma uppfattning, att tuberkulosen i väsentliga avseenden bör jämföras med de epidemiska sjukdomarna.

Enligt vår uppfattning motiverar ett principiellt likställande av tuberkulosen med de sjukdomar, som i epidemilagen avses, kostnadsfri sjukhusvård för de lungtuberkulösa. Ett konsekvent fasthållande av tuberkulosens smittsamhet såsom villkor för avgiftsfri vård skulle leda till att icke alla som vårdas å de statsunderstödda tuberkulosanstalterna kunde komma i åtnjutande av den kostnadsfria vården. Av hänsyn till de praktiska svårigheter som skulle uppkomma om man skulle skilja mellan smittförande och icke smittförande patienter bör smittsamhet icke ställas som villkor för avgiftsbefrielse. För att erhålla rätt till sådan befrielse synes i stället böra förut sättas, att vederbörande vårdas å allmänt rum å någon av de statsunderstödda lungtuberkulosjukvårdsanstalterna.

Icke endast de skäl, som ovan anförts, tala för en avgiftsfri lungtuberkulosvård. Tuberkulosen kännetecknas i regel av en kronisk sjukdomsprocess och kräver därför i allmänhet en långvarig sjukhusvård, så gott som undan-

tagslöst mycket längre än de sjukdomar, som epidemilagen avser. Detta förhållande belyses därav, att t. ex. under år 1935 medelvårdtiden å rikets lungtuberkulossanatorier utgjorde 170 dagar, under det att motsvarande tid på epidemisjukhusen var i det närmaste 32 dagar. Dessutom skulle en avgiftsfri lungtuberkulosvård i sin mån motverka den ekonomiska pårestningen för den enskilde, som måste tillmätas den allra största betydelse, i synnerhet då det är fråga om en person, som före sjukhusvistelsen med sitt arbete helt eller i väsentlig grad bidragit till familjens uppehälle.

Ett borttagande av alla dagavgifter skulle, enligt ovan åberopade utredning, betyda att anslagen från det allmänna komme att, för ifrågavarande vårdanstalter, öka med något över 2 miljoner kronor.

I fråga om utgörande av denna kostnad synas endast staten och landsting respektive icke-landstingsstäder kunna ifrågakomma. Emot en ytterligare belastning av landsting talar emellertid det förhållandet, att detta skulle medföra att den ökade kostnaden komme att hårdast drabba de landsting, som ha den största tuberkulosfrekvensen och jämväl de högsta landstingsskatterna. Vi föreslå därför, att de merkostnader för samhället som komma att uppstå läggas på staten i form av ökat driftsbidrag.

Denna fråga torde kunna anses ligga så till att någon särskilt omfattande utredning icke är nödvändig, främst på grund av den utredning som verkställt på uppdrag av styrelsen för nationalföreningen mot tuberkulos jämte en av De lungsjukas riksförbund verkställd utredning angående lungsjukas levnadsförhållanden. De kompletterande utredningar, som ändock kunna finnas erforderliga, utföras säkerligen snabbast inom socialdepartementet.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande frågan om avgiftsfri anstaltsvård för lungtuberkulösa samt att kostnaden härför övertages av staten.

Stockholm den 12 januari 1944.

E. Oskar Åkerström.

Sigurd Lindholm.

K. G. Viklund.
